Spolufinancováno Evropskou unií

JUSTIN

INSTITUT PRO RESTORATIVNÍ JUSTICI IRJ

MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vstupní zpráva projektu JUSTIN

o stavu realizace mediací v trestním řízení v České a Slovenské republice

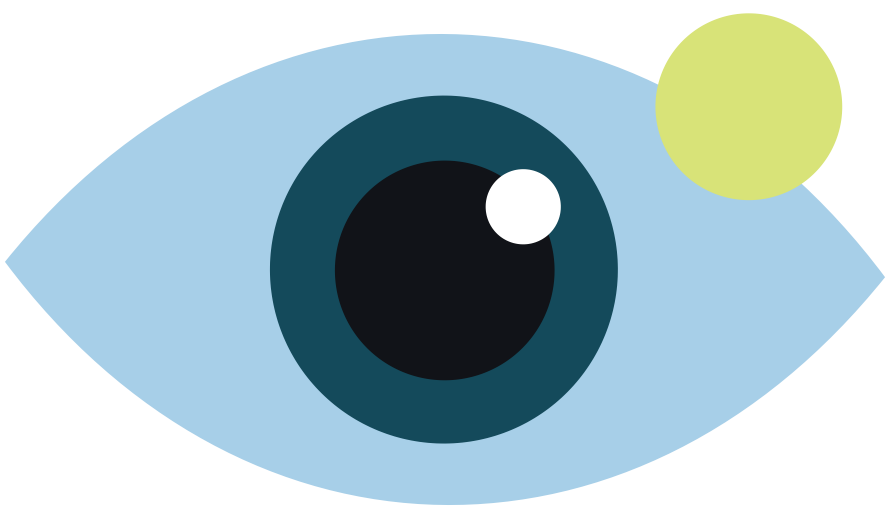

OBSAH

O projektu JUSTIN a restorativní justici ..... str. 3
Základní pojmy a nadnárodní evropská legislativa ..... str. 4
Mediace v trestním řízení v České republice ..... str. 5
Mediace v trestním řízení ve Slovenské republice ..... str. 13

Zpracovali:
Institut pro restorativní justici, z.s. a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
červen 2022

Publikace odráží pouze názory autorů a Evropská komise není zodpovědná za jakékoliv využití informací obsažených v této publikaci.

O PROJEKTU JUSTIN A RESTORATIVNÍ JUSTICI

Projekt JUSTIN, realizovaný v rámci výzvy Erasmus+ v partnerství českého **Institutu pro restorativní justici, z.s.** a **Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky**, rozvíjí **možnosti restorativní justice v případech závažné trestné činnosti**. Svými aktivitami projekt v rámci období 22 měsíců od dubna 2022 do února 2024 buduje kapacity mediátorů realizujících **mediace či obdobná restorativní setkání v případech závažné kriminality** v obou zemích, a to prostřednictvím tvorby metodického manuálu, spolupráce zástupců partnerských organizací se **zahraničními partnery z Belgie** (organizace Moderator) **a Finska** (organizace RISE) vč. studijní cesty, školení konkrétních mediátorů či facilitátorů restorativních setkání obětí, pachatelů a dalších účastníků a rozšířením získaných zkušeností v Česku, na Slovensku i v dalších zemích Evropy ve spolupráci s **Evropským fórem pro restorativní justici**.

Procesy restorativní justice umožňují **obětem a jejich rodinám** či dalším osobám zasaženým závažným trestným činem vyjádřit své potřeby a pocity, dopady činu na jejich životy a aktivně se zapojit do řešení nápravy újmy, která jim byla způsobena. Významně tak napomáhají k uzdravení způsobených traumat a posílení pocitu spravedlnosti v trestním procesu.

“Nemusím odpustit, nemusím ale ani nenávidět.”

Pachatele vede restorativní justice k převzetí zodpovědnosti za své jednání po tom, co slyší, jaké konkrétní následky jeho chování v životě oběti způsobilo, a zvyšuje tak schopnost empatie vůči obětem. V důsledku takového uvědomění je pachatel podporován ve vnitřní změně a konkrétní nápravě svého chování vůči obětem. Spolu s dalšími nástroji postpenitenciární nebo jiné sociální či terapeutické práce je veden k trvalé pozitivní změně ve svém životě.

Pro další spolupráci připravili partneři **projektu JUSTIN** zprávy o stavu mediace v trestním řízení ve svých zemích aktualizované k 2. červnu 2022. Zprávu za Českou republiku vypracoval tým Institutu pro restorativní justici, který děkuje vedení Probační a mediační služby za cenné připomínky k jejímu obsahu. Zprávu za Slovensko vypracoval Odbor probácie, mediácie a prevencie kriminality Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

ZÁKLADNÍ POJMY

Restorativní programy

Pod restorativním programem lze rozumět program, který podporuje aktivní účast pachatelů, obětí a jiných stran v nápravě újmy způsobené trestným činem a v úsilí o zmírnění utrpení, které čin způsobil. I přes jejich různorodost a možnou rozličnou podobu vychází ze stejných principů a sledují stejný cíl, kterým je především podpora obětí v kontextu jejich potřeb, obnovení pořádku a míru v komunitě, ozdravení vztahů, odsouzení protiprávního jednání, povzbuzení pachatele k přijetí odpovědnosti, podpora jeho vnitřní změny a poukázání na řešení do budoucna. Hlavními typy restorativních programů jsou pak **mediace, konference** (rodinné skupinové konference, komunitní konference), **kruhy či programy s restorativními prvky**.

Mediace

Mediací mezi obětí a pachatelem trestného činu rozumíme mimosoudní řešení následků způsobených trestným činem. Jedná se o zprostředkovaný dialog za účasti nestranného a nezávislého prostředníka – mediátora.

NADNÁRODNÍ LEGISLATIVA V OBLASTI RESTORATIVNÍ JUSTICE

- **Doporučení Rady Evropy č. R (99) 19 týkající se mediace v trestních věcech**
- Doporučení Rady Evropy o restorativní justici v trestních věcech (CM/Rec (2018) 8
- navazující **Benátská deklarace o roli restorativní justice v trestních věcech** přijatá v prosinci roku 2021 na půdě Rady Evropy
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012 , kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV

Mediace v trestním řízení v České republice

1. LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Implementaci restorativní justice do české trestněprávní praxe významným způsobem ovlivnil vznik Probační a mediační služby v roce 2000. Právě **zákonem č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě** (dále jen „zákon o Probační a mediační službě“), byla poprvé **legislativně upravena mediace v trestním řízení**, a to v ust. § 2 odst. 2, dle něhož se mediací rozumí mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi podezřelým nebo obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediaci lze provádět jen s výslovným souhlasem podezřelého nebo obviněného a poškozeného.

Vedle Probační a mediační služby mohou mediaci nebo další restorativní programy v trestních věcech realizovat **i jiné subjekty**. Ty mají možnost na svou činnost získat akreditaci spolu s dotací ze státního rozpočtu dle **§ 39 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů**, po splnění stanovených podmínek dle §40 stejného zákona.

Zmíněné ust. § 39 odst. 1 písm. b) zákona o obětech trestných činů hovoří o **restorativním programu**, avšak tento pojem již dále nijak nekonkretizuje; příloha č. 2 vyhlášky č. 119/2013 Sb., o standardech kvality poskytovaných služeb podle zákona o obětech trestných činů, pak jen ve velmi obecné rovině definuje standardy kvality poskytovaných služeb pro poskytování restorativních programů.

V souvislosti s legislativním rámcem je třeba poukázat i na **evropskou právní úpravu** stanovující minimální požadavky na členské státy, pokud jde o mediace v trestních věcech, resp. uplatňování restorativních postupů v rámci trestního řízení, podrobněji viz výše „Základní pojmy”.

Vedle mediace v trestním řízení je zákonem upravena také mediace v netrestních věcech[1].

1 Mediaci v **netrestních věcech** upravuje zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci, který mediací rozumí *postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými (dále jen „strana konfliktu“) tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody* (§ 2 písm. a) citovaného zákona).

K zákonu o mediaci se vztahuje vyhláška č. 202/2012 Sb., o zkouškách a odměně mediátora. V souvislosti s jeho přijetím pak byl novelizován občanský soudní řád, pokud jde o možnost soudů nařídit účastníkům řízení první setkání se zapsaným mediátorem, a to jak v průběhu přípravného jednání dle § 114 c odst. 3 písm. d) o.s.ř., tak v průběhu řízení dle § 100 odst. 2 o.s.ř. Mediace se dále promítá i do zákona o zvláštních řízení soudních, a to v rámci právní úpravy péče soudu o nezletilé (§ 474 odst. 1 citovaného zákona) a do § 12 odst. 1 písm. c) zákona o sociálně právní ochraně dětí.

2. SYSTÉM POSKYTOVÁNÍ MEDIACÍ

Mediaci lze v České republice považovat za nejvíce rozšířený restorativní program, který je pro odbornou i širší laickou veřejnost zároveň konkrétním představitelem restorativní justice a jejích principů. **Hlavním poskytovatelem mediace v trestních věcech je v České republice Probační a mediační služba (dále také jen "PMS")**. Její organizační struktura umožňuje dostupnost mediace a restorativní konference v každém soudním okrese ČR (celkem 74 středisek). **Jiné subjekty**, které chtějí poskytovat pomoc obětem trestných činů podle Zákona č. 45/2013 Sb. formou poskytování právních informací či formou **restorativních programů, mohou požádat Ministerstvo spravedlnosti ČR o akreditaci** pro danou službu (popř. pro obě). Pouze takto akreditované subjekty pak mohou na svou činnost získat dotaci ze státního rozpočtu. Seznam subjektů akreditovaných pro restorativní programy lze nalézt na webové stránce https://otc.justice.cz/verejne/akreditovanySubjekt/seznam.jsf s tím, že aktuálně jde o Diecézní Charitu Plzeň, Pro Dialog, z.s., Občanské poradenské středisko, o.p.s., Centrum LOCIKA, z. ú., KAPPA-HELP, z. s. a Mezinárodní vězeňské společenství, z. s. V registru nejsou podrobné informace o způsobu poskytování restorativních programů či jejich náplni. Dle informací poskytnutých přímo uvedenými organizacemi **se mediacemi zabývají Pro Dialog, z.s.**, a to formou restorativních dialogů realizovaných v rámci práce s rodinou s ohroženými dětmi většinou na podnět opatrovnického soudu, kdy ve vztahu k trestnímu řízení mohou tato setkání proběhnout před samotným zahájením trestního řízení, během něj, po jeho ukončení nebo zcela mimo ně; **Centrum LOCIKA, z. ú.** v případech práce s rodinami ohrožených dětí v minulých letech obdobná restorativní setkání využívala, v posledním roce je nerealizuje; **KAPPA-HELP, z.s.** dle svých webových stránek poskytují mediace mezi obětí a pachetelem a také restorativní konference. Pro účely této zprávy se nepodařilo získat přesnější informace o počtu takových realizací. Vedle toho mohou mediace poskytovat teoreticky i **další neakreditované subjekty**, typicky sociální služby či nevládní organizace (na základě smluvního vztahu s účastníky - klienty), nicméně výstupy takové spolupráce by nebyly obvykle podkladem pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení (vyloučené to není, záleží na aktivitě účastníků mediace a zvážení konkrétního soudce či státního zástupce), v každém případě mohou být významné z hlediska urovnání konfliktu účastníků v souladu s restorativními principy.

Základním předpokladem mediace je dobrovolná účast stran, kterým je před samotnou realizací mediace v rámci individuálních setkání vysvětlena podstata celého procesu a jsou zjištěna jejich očekávání a potřeby, jež mohou při samotné mediaci strany vyjádřit a snažit se tak o nalezení oboustranně přijatelného řešení způsobené újmy. Tím může být omluva, finanční odškodnění či jiné nefinanční plnění apod. **Mediaci lze dle výše zmíněného zákona č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě provést v každé fázi trestního řízení**, nicméně v souladu s ustanovením § 4 ods. 2 písm. b) tohoto zákona bývá **mediace využita především v případech, kdy je součástí přípravy podkladů pro rozhodnutí** orgánů činných v trestním řízení ve věci a přichází v úvahu **aplikace některého z alternativních trestů a odklonů v trestním řízení**.

S žádostí o provedení mediace se na Probační a mediační službu může obrátit jak samotný poškozený, resp. oběť trestného činu či její zmocněnec, tak pachatel, obhájce ale i příbuzní či další osoby, které byly trestným činem nepřímým způsobem zasaženy; mediační činnost lze zahájit rovněž z podnětu orgánů činných v trestním řízení (police, státního zástupce či soudce)[2].

2 Mediace mezi obětí a pachatelem, Probační a mediační služba. Dostupné z: https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2021/12/letak_mediace.pdf. K tomu ust. § 4 zákona o Probační a mediační službě, dle jehož odst. 7 *Probační a mediační služba vykonává svou působnost v případech stanovených zákonem nebo na základě pověření orgánů činných v trestním řízení. Před zahájením trestního stíhání provádí Probační a mediační služba v rámci své působnosti úkony pouze na základě pověření orgánu činného v trestním řízení. Po zahájení*

Pro samotné provádění mediace má v rámci činnosti Probační a mediační služby klíčový význam Metodický standard činnosti PMS v oblasti přípravného řízení a v řízení před soudem, ze kterého probační úředníci, jakožto mediátoři, vychází. Ti působí na všech střediscích PMS, která korespondují se soudními okresy a procházejí kvalifikačním vzděláváním pro úkony probace i mediace a systémem dalšího (specializačního) vzdělávání – jedním z nich je specializace na zprostředkování mediace.

Na základě výše uvedeného lze tedy shrnout, že mediace mezi obětí a pachatelem (či setkání obdobného charakteru, např. typu restorativních konferencí) může poskytovat Probační a mediační služba nebo jiný subjekt (pokud žádá dotaci od Ministerstva spravedlnosti, musí být akreditovaný). **Žádná zákonná překážka nebrání tomu, aby byl takový program uskutečněn v kterékoli fázi trestního řízení a u jakéhokoliv typu trestné činnosti.**

Restorativní programy aktuálně realizované v ČR v rámci trestního řízení:

Restorativní programy:

- mediace, restorativní konference (mediace rozšířené o další účastníky mimo oběť a pachatele)
- rodinné skupinové konference (využívané u mladistvých pachatelů, setkání rozšířeno o další dotčené trestným činem a komunitou)[3]
- program Building Bridges - dosud realizuje organizace Mezinárodní vězeňské společenství z.s. (osm pravidelných setkání obětí a uvězněných pachatelů nesouvisejících trestných činů k restorativnímu dialogu, které probíhají uvnitř věznic)[4]

Programy s restorativními prvky:

- program Vnímám i Tebe - program vytvořený Probační a mediační službou, který nyní realizuje Vězeňská služba ČR aktuálně v 11 věznicích a Probační a mediační služba v rámci pěti nově vytvořených pracovišť - programových centrech[5] - program podporuje pachatele v porozumění vůči potřebám a emocím oběti a přijetí zodpovědnosti za své jednání
- některé programy zacházení ve vězeňství akcentující dopady činu na oběť a přijetí zodpovědnosti pachatelem, např. Good Lives Model (Volonté o.p.s)[6], Vězňova cesta (Mezinárodní vězeňské společenství z.s.)[7]
- další akreditované programy nevládních organizací dle registru Ministerstva spravedlnosti, spočívající především v poradenství obětem[8]

trestního stíhání může ve vhodných případech provádět úkony mediace i bez pověření orgánu činného v trestním řízení, a to zejména z podnětu obviněného a poškozeného; o tom neprodleně informuje příslušný orgán činný v trestním řízení, který může rozhodnout, že se věc k mediaci nepředává a mediace proto dále prováděna nebude, a odst. 9 Policejní orgán a státní zástupce vyrozumívá středisko o věcech vhodných k mediaci; zejména v trestních věcech mladistvých postupuje tak, aby mediace byla využita od počátku trestního řízení.

3 např. realizované PMS viz https://www.pmscr.cz/projekty/ukoncene/na-spravnou-cestu-ii/, http://www.ok.cz/iksp/docs/452.pdf, nebo organizací Kappa Help z.s. viz http://www.kappa-help.cz/eRP/index.htm

4 https://mvs.cz/pomahame/

5 https://www.pmscr.cz/programova-centra-rozsiruji-cinnosti-probacni-a-mediacni-sluzby/; https://www.pmscr.cz/pro-pachatele/resocializacni-projekty/

6 https://www.volonte.cz/glm

7 https://mvs.cz/pomahame/

8 https://otc.justice.cz/verejne/akreditovanySubjekt/seznam.jsf

3. POČTY MEDIACÍ A JEJICH VÝVOJ

Dle dat PMS proběhlo nejvíce mediací v letech 2012 až 2015, kdy se jejich počet pohyboval kolem hodnoty 1200 provedených mediací ročně, od roku 2015 je patrná klesající tendence. Za období let 2017–2021 lze sledovat mírný vzestup (viz graf 1) celkového počtu provedených mediací za standardního chodu organizace[9]. Následný pokles počtu případů v letech 2020 (celkem 471 mediací) a 2021 je ovlivněn protiepidemiologickými opatřeními přijatými v souvislosti s pandemií nemoci SARS Covid-19.

Graf 1: Počet mediací u dospělých a mládeže[10]

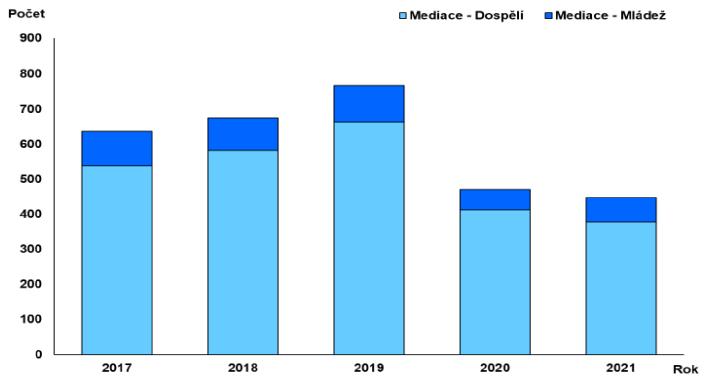

Zdroj dat: Export dat Probační rejstřík AIS PMS 2017–2021
Pozn.: Počet zahrnuje případy ve všech věkových kategoriích (dospělí, mladiství a děti mladší 15 let)

Pokud jde o charakter trestné činnosti, za rok 2021 bylo **nejvíce mediací uskutečněno v případě trestného činu ublížení na zdraví z nedbalosti s tím, že tento trestný čin, jakož i těžké ublížení na zdraví z nedbalosti**, ale i ublížení na zdraví jsou v rámci mediací obecně zastoupeny nejvíce, a to pokud jde o trestnou činnost dospělých pachatelů (viz graf 2). V případě mladistvých pachatelů dominuje trestný čin poškození cizí věci a výtržnictví[11].

Graf 2: Struktura případů, u kterých proběhla v roce 2021 mediace[12]

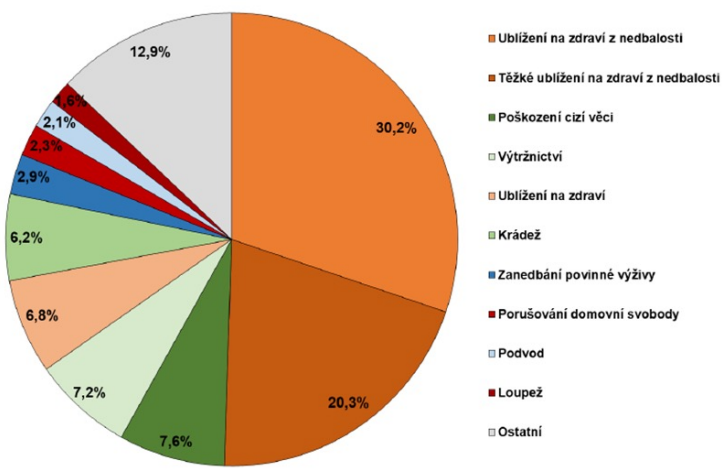

Zdroj dat: Export dat Probační rejstřík AIS PMS 12/2021
Pozn.: Jedná se o % ze všech zaznamenaných trestných činů (v jednom evidovaném případě může být zaznamenáno více trestných činů)
Graf zobrazuje strukturu případů všech věkových kategorií (dospělí, mladiství a děti mladší 15 let)

9 Zdroj: Agendy Probační a mediační služby v letech 2017 – 2021, Praha: Probační a mediační služba, 2022. Dostupné z: https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2022/03/statistiky_agendy_pms_2017-2021.pdf

10 Ibidem, str. 16

11 Ibidem, str. 18

12 Ibidem, str. 19

Od začátku roku 2022 Probační a mediační služba přijala řadu interních opatření na místní, krajské a národní úrovni s cílem **zvýšit četnost uplatnění mediací a restorativních konferencí jak v přípravném, tak vykonávacím řízení**. Toto úsilí je vedením PMS vyvíjeno v úzké koordinaci s nejvyšším státním zástupcem a předsedou Nejvyššího soudu ČR. Četnost využití mediací se již za první čtyři měsíce 2022 zvýšila. Ve srovnání s údaji za uplynulé období bylo k 30. 4. 2022 Probační a mediační službou zprostředkováno 223 mediací, z toho **v 7 % případů (15) se jedná o mediace provedené ve vykonávacím řízení**.

Dalším restorativním programem, realizovaným Probační a mediační službou v případě trestné činnosti mladistvých pachatelů i dětí mladších 15 let, jsou rodinné skupinové konference. Ty jsou však realizovány pouze v jednotkách případů ročně[13].

Co se týče **počtu provedených mediací u výše jmenovaných akreditovaných subjektů**, za organizaci **Pro Dialog**, která realizuje restorativní dialog od roku 2012, se jedná o přibližně 60 setkání ročně (kdy téměř každé setkání se odehrává v rámci opatrovnického řízení s individuálním vztahem k trestnímu řízení); organizace **Locika** v posledním roce restorativní setkání rodin nerealizuje (informace z předchozích let se nepodařilo získat); počty realizací mediací či restorativních konferencí realizovaných organizací **Kappa Help** se pro účely zprávy získat nepodařilo, odkázat můžeme na webové stránky obou organizací[14].

4. VÝZKUM MEDIACÍ V ČESKÉ REPUBLICE

V České republice se oblasti mediace věnují dva výzkumy zpracované **Institutem pro kriminologii a sociální prevenci**. První z nich, z roku 2008, na vzorku 1014 respondentů ve věku od 15 do 69 let zjišťoval **povědomí veřejnosti o mediaci a Probační a mediační službě obecně[15]**. Za důležité zjištění lze mimo jiné považovat skutečnost, že **poté, co byly respondentům upřesněny základní informace k principům restorativní justice a k mediaci, považovalo 69 % z nich mediaci za vhodný nástroj řešení trestné činnosti** (i když osobně by bylo ochotno mediaci podstoupit 53 % respondentů). Práce s povědomím širší veřejnosti o možnostech a přínosech restorativní justice je proto i s ohledem na uvedené jedním z klíčových faktorů její úspěšné systémové implementace.

V roce 2009 bylo provedeno navazující anonymní šetření, kde bylo pro spolupráci osloveno 94 obětí a 93 pachatelů, kteří podstoupili mediační setkání, se zaměřením na jejich **zkušenosti s provedenou mediací** (se skutečným zapojením 53 % v případě obětí a 42 %, pokud jde o pachatele)[16]. Šetření je tematicky velmi obsáhlé a vedle zjištění pohledu oběti i pachatele, kde mapuje motivaci účastníků se do procesu zapojit, jejich obavy, potřeby i celkové dojmy z mediace, je zaměřen také na analýzu trestních spisů ve věcech, kde mediace proběhla, nebo na zkušenosti z provedených mediací ze strany probačních úředníků - mediátorů. Pokud jde o celkové dojmy z mediace, **více než 80 % obětí ocenilo možnost promluvit si s pachatelem o tom, co jim svým činem způsobil, a pro téměř 90 % bylo důležité, že se mohli osobně vyjádřit k tomu, jak by měl být celý případ řešen. Mediaci pozitivně hodnotila také naprostá většina pacha-**

13 Ibidem, str. 19

14 www.kappa-help.cz, www.centrum.locika.cz

15 Podrobněji k výzkumu: ROZUM, Jan. Uplatnění mediace v systému trestní justice I. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-090-8. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/365.pdf

16 Podrobněji k výzkumu: ROZUM, Jan. Uplatnění mediace v systému trestní justice II. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-097-7. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/372.pdf

telů, a to 95 % s tím, že téměř 84 % z nich oceňovalo, že se mohli poškozenému osobně omluvit. Více jak polovina pachatelů si teprve po mediaci uvědomila, co svým činem způsobila a více než 80 % uvedlo, že je setkání s obětí ovlivnilo do té míry, že se další trestné činnosti do budoucna vyhnou[17].

V kontextu výzkumné činnosti lze zmínit i poměrně aktuální dokument zpracovaný taktéž Institutem pro kriminologii a sociální prevenci k **účinnosti rodinných skupinových konferencí** při řešení trestné činnosti dětí a mladistvých[18].

5. SOUČASNÉ VÝZVY RESTORATIVNÍ JUSTICE V ČR A POTŘEBA SYSTÉMOVÝCH ZMĚN

Při popisu aktuálního stavu poskytování mediací v trestním řízení v ČR lze shrnout, že zásadní je více než dvacetiletá činnost Probační a mediační služby ve střediscích bývalých okresních měst, která provádí mediace v rámci probíhajícího trestního řízení převážně v případech nedbalostní nebo méně závažné trestné činnosti a v přípravném řízení trestním či řízení před soudem. Zkušenost, byť méně četnou, má PMS rovněž v rámci mediací zprostředkovaných ve vykonávacím řízení – např. v rámci přípravy na podmíněné propuštění nebo v rámci podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody s dohledem probačního úředníka. Vedle PMS jsou možným poskytovatelem mediace nebo obdobného restorativního setkání v trestních věcech subjekty nevládního sektoru, které jej mohou poskytovat i po skončení vykonávacího řízení trestního (nebo mimo probíhající trestní řízení) - aktuálně Pro Dialog, z.s., tyto služby nejsou dostupné ve všech regionech ČR ani zcela běžně nabízené či využívané.

Vzhledem k výše uvedené praxi lze vnímat značný potenciál pro rozšíření poskytování mediací, a to směrem ke zvýšení celkového počtu poskytnutých mediací v ČR, k závažnějšímu typu trestné činnosti a zároveň také do vykonávací fáze trestního řízení či po jeho skončení.

S odkazem na výše uvedené legislativní ukotvení mediace a poskytování restorativních programů a v souladu s evropskou právní úpravou a současnou praxí popsanou výše, se jeví jako nezbytné následující:

- **Vyjádření jasné podpory ze strany státu k rozvoji využití restorativních programů** (v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU, čl. 12 - služby restorativní justice a Doporučením RE o RJ) tak, aby byly dostupné:
  - pro všechny osoby dotčené trestnou činností
  - **v každé fázi trestního řízení i po jeho skončení** (nejen převážně před rozhodnutím orgánu činného v trestním řízení)
  - **u každé trestné činnosti, včetně závažné**
  - **dostupné místně** po celé ČR
- **finančně a kapacitně podpořit subjekty poskytující restorativní programy** (Probační a mediační službu a nevládní organizace) ze strany státu, navázat na dlouholetou dobrou

17 Ibidem, str. 180

18 Podrobněji k výzkumu: Rodinné skupinové konference: přehled výsledků výzkumu Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/iksp2019ix_rsk.pdf

zkušenost Probační a mediační služby i její dostupnost v každém okrese a **vytvořit tak síť a systém spolupráce této státní organizace s nevládními organizacemi poskytujícími restorativní programy**

- zvýšit povědomí odborníků trestní justice o konkrétních možnostech využití **restorativních přístupů v praxi** (profesní vzdělávání či aktuální činnost Restorativní platformy v projektu Restorative Justice: Strategies for Change)[19] v souladu se **Strategií restorativní justice pro ČR**[20], která je **součástí Programového prohlášení vlády ČR**, a tím podpořit také včasnou a kvalitní informovanost obětí a pachatelů trestné činnosti k možnostem využití restorativních programů v dané věci
- **zajistit kvalitu poskytovaných restorativních programů**, vč. vzdělávání pracovníků zprostředkujících mediace v trestním řízení a bezpečí jejich poskytování pro oběť v souladu s výše zmíněnou směrnicí Evropského parlamentu, protože **současná akreditace restorativních programů prověřuje především subjekt, nikoli vlastní obsah a kvalitu** konkrétního restorativního programu.

Aktivity směřující k rozvoji restorativní justice v ČR - shrnutí:

- **Strategie restorativní justice pro ČR je obsažena v Programovém prohlášení vlády**
- **V rámci projektu Restorative Justice: Strategies for Change probíhá Restorativní platforma sdružující profesionály trestní justice, jejímž cílem je mimo jiné definovat konkrétní nástroje pro rozvoj restorativní justice v ČR a připravit Příručku pro restorativní praxi v ČR pro všechny aktéry figurující v rámci trestního řízení**
- **Pracovní skupina složená z řady odborníků trestně právní praxe při Radě Vlády připravuje návrh tezí trestní politiky vč. změn směřujících k rozvoji restorativních programů, které diskutuje s Ministerstvo spravedlnosti ČR**

19 https://restorativni-justice.cz/projekt/#projektove-aktivity

20 https://restorativni-justice.cz/zdroj/strategie-restorativni-justice-pro-ceskou-republiku/

ZDROJE

ROZUM, Jan. Uplatnění mediace v systému trestní justice I. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci).
ISBN 978-80-7338-090-8. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/365.pdf

ROZUM, Jan. Uplatnění mediace v systému trestní justice II. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci).
ISBN 978-80-7338-097-7. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/372.pdf

TOMÁŠEK, Jan. Rodinné skupinové konference. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci).
ISBN 978-80-7338-177-6. Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/452.pdf

Agendy Probační a mediační služby v letech 2017 – 2021, Praha: Probační a mediační služba, 2022.
Dostupné z:
https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2022/03/statistiky_agendy_pms_2017-2021.pdf

Mediace mezi obětí a pachatelem. Probační a mediační služba.
Dostupné z: https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2021/12/letak_mediace.pdf

Rodinné skupinové konference: přehled výsledků výzkumu Institutu pro kriminologii a sociální prevenci.
Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019.
Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/iksp2019ix_rsk.pdf

Zpátky do života. Probační a mediační služba [online]. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z: https://www.pmscr.cz/projekty/pdp3-zpatky-do-zivota/

Na správnou cestu! II. Probační a mediační služba [online]. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z: https://www.pmscr.cz/projekty/ukoncene/na-spravnou-cestu-ii/

Proč zrovna já? II. Probační a mediační služba [online]. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z: https://www.pmscr.cz/projekty/ukoncene/proc-zrovna-ja-ii/

Křehká šance II. Probační a mediační služba [online]. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z: https://www.pmscr.cz/projekty/ukoncene/krehka-sance-ii/

Mezinárodní vězeňské společenství [online]. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z: https://mvs.cz/pomahame/

Good-Lives Model. Volonté [online]. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z: https://www.volonte.cz/glm

Akreditace Ministerstva spravedlnosti ČR. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z Akreditace Ministerstva spravedlnosti ČR

Projekt Restorative Justice: Strategies for Change [online]. [cit. 2022-04-27].
Dostupné z: https://restorativni-justice.cz/projekt/#projektove-aktivity

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě.

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Podněty a názory členů Restorativní platformy prezentované v rámci pravidelných setkávání.

Mediace v trestním řízení ve Slovenské republice

1. LEGISLATÍVNY RÁMEC

V máji roku 2000 bol vládou Slovenskej republiky schválený legislatívny zámer rekodifikácie trestných kódexov, pričom jedným zo základných dôvodov bola potreba zmodernizovať a prispôsobiť právne predpisy novým podmienkam, potrebám a tendenciám spoločnosti. Na zavedení inštitútu probácie a mediácie do právneho poriadku Slovenskej republiky pracovalo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky tri roky. V októbri 2001 zahájila svoju činnosť pracovná skupina vytvorená pre prípravu pilotného projektu zameraného na vytvorenie probačnej a mediačnej služby. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky prezentovalo svoj zámer spustiť projekt probačnej a mediačnej služby na konferencii Občianska spoločnosť a jej schopnosť vyrovnávať sa s konfliktami za účasti tretieho sektora, za participácie Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity, ako aj Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave.

Plnením prístupových podmienok vstupu do Európskej únie tzv. acquis communautaire, Slovenská republika prijala o. i. aj zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 550/2003 Z. z.“), do kompetencií ktorých spadá výkon probácie a mediácie v trestnej oblasti.

Právny rámec pre vykonávanie úkonov probácie a mediácie predstavuje zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 550/2003 Z. z.“).

Probačný a mediačný úradník vykonáva činnosť v štátnozamestnaneckom pomere na okresnom súde v obvode príslušného krajského súdu, pričom v zmysle zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch patrí medzi súdnych úradníkov a na príslušnom okresnom súde je zaradený do všeobecného súdneho oddelenia. Personálne je výkon probácie a mediácie na okresných súdoch podriadený pod predsedu príslušného Krajského súdu pôsobiaceho v obvode tohto krajského súdu, pričom výkon probácie a mediácie a výkon kontroly rozhodnutí technickými prostriedkami metodicky riadi a usmerňuje probačný a mediačný úradník vo funkcii vedúceho štátneho zamestnanca.

Metodickú a koncepčnú činnosť vo vzťahu ku všetkým probačným a mediačným úradníkom zabezpečuje Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (odbor probácie, mediácie a prevencie kriminality), a to metodickými usmerneniami vo vzťahu k probačným a mediačným úradníkom so zameraním na koncepčnú a obsahovú činnosť spojenú s výkonom probácie a mediácie. Dohľad nad činnosťou všeobecného súdneho oddelenia vykonáva predseda súdu alebo v rozsahu jeho poverenia podpredseda súdu alebo riaditeľ správy súdu.

Prijatím zákona č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami (ďalej len „zákon č. 78/2015 Z. z.“) sa navyše rozšírili činnosti probačných a mediačných úradníkov aj o oblasť elektronického monitorovania osôb.

Prijatím citovaného zákona č. 78/2015 Z. z. bola vytvorená pozícia probačného a mediačného úradníka pôsobiaceho vo funkcii vedúceho štátneho zamestnanca, ktorý výkon probácie a medi-

ácie a výkon kontroly rozhodnutí technickými prostriedkami v obvode krajského súdu metodicky riadi a usmerňuje.

Rekodifikáciou trestných kódexov (zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný poriadok) bol nahradený materiálny prístup k ponímaniu trestného činu, ktorý sa aplikoval v predchádzajúcej právnej úprave, formálnym prístupom chápania trestného činu, v zmysle ktorého je hlavnou úlohou orgánov činných v trestnom konaní koncentrovať sa na základné otázky trestného konania, a to zistenie trestného činu, jeho páchateľa a páchateľa potrestať.

V rekodifikovaných trestných kódexoch (z. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok) sú upravené tzv. alternatívy k spôsobu vybavenia veci, tzv. odklony:

- podmienečné zastavenie trestného stíhania (§ 216 Trestného poriadku),
- podmienečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného (§ 218 Trestného poriadku),
- zmier – (§ 220 Trestného poriadku – rozhodnutie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania).

Mediáciu v trestnom konaní vykonáva výlučne probačný a mediačný úradník a vykonáva činnosť v štátnozamestnaneckom pomere na okresnom súde v obvode príslušného krajského súdu.

2. SYSTÉM POSKYTOVANIA MEDIÁCII A ORGANIZÁCIA (MEDIÁTORI AJ.)

V podmienkach SR prevažuje vnímanie restoratívnej justície ako riešenie pre menej závažnú trestnú činnosť – prečiny s trestnou sadzbou do piatich rokov. Na Slovensku neexistuje probačná ani mediačná služba, ale je realizovaný „iba“ výkon probácie, mediácie a elektronického monitoringu so zložitým vlastným usporiadaním.

Mediácia sa môže realizovať na pokyn prokurátora, sudcu. Mediáciu možno realizovať aj z podnetu obvineného, poškodeného, zákonného zástupcu, splnomocnenca alebo policajta. V týchto prípadoch je však potrebný písomný súhlas predsedu senátu alebo samosudcu a v prípravnom konaní prokurátora.

Výsledkom mediácie môže byť:

a) uzavretie zmieru, ktorý je spojený so zastavením trestného stíhania alebo

b) dohodou o náhrade škody pre možnosť podmienečného zastavenia trestného stíhania.

Zmier je podmienený súhlasom poškodeného a obvineného.

Aj keď právna úprava osobitného predpisu umožňuje probačnému a mediačnému úradníkovi uskutočňovať úkony na účely uzavretia dohody o náhrade škody medzi poškodeným a obvineným bez ohľadu na závažnosť trestného činu (§3 ods. 1 písm. c) zákona č. 550/2003 Z. z.),

trestné kódexy nemajú jasný právny základ ako riešiť prípady (aplikovať/zohľadniť v trestnom konaní), ktoré nasledujú po výkone mediácie v iných prípadoch ako je zmier alebo podmienečné zastavenie trestného stíhania.

V súčasnosti zabezpečuje výkon probácie a mediácie na celom území SR 81 probačných a mediačných úradníkov (+ 8 regionálnych vedúcich, ktorí nemajú spustený nápad vecí), pričom ročný nápad vecí v probácii je približne 8 – 9 tisíc prípadov (koncoročný priemer evidovaných otvorených spisov v probácii predstavuje približne 11 – 12 tisíc vecí).

Probační a mediační úradníci v SR teda zabezpečujú mediáciu popri probácii a činnostiach spojených s elektronickým monitoringom. Probační a mediační úradníci nemajú k dispozícii pomocný, administratívny alebo iný technický personál.

3. KRÁTKY PREHĽAD ĎALŠÍCH RESTORATÍVNYCH PROGRAMOV V ŠTÁTE, POČTY REALIZOVANÝCH MEDIÁCII

V podmienkach Slovenskej republiky je mediácia jediným restoratívnym programom realizovanom a zakotvenom v legislatívnom prostredí na Slovensku. Iné programy alebo restoratívne aktivity neboli doposiaľ zadefinované a nedošlo k ich regulácii pre použitie v aplikačnej praxi.

Tab. 1. Trestná agenda – vybrané ukazovatele, 2016 – 2020

	Rok 2020	**Rok 2019**	**Rok 2018**	**Rok 2017**	**Rok 2016**
Nápad probácie	7 015	7 460	7 028	7 220	6 972
Živé spisy probácie 31.12. – prenos	12 807	12 908	12 938	12 896	12 096
Mediácie – nápad	924	1 118	1 105	1 100	1 043
Odsúdené osoby spolu	25 392	28 431	29 385	26 331	27 187
Návrh na zmier	547	639	612	550	459
Návrh na podm. zast. tr. st.	220	242	237	228	208
Návrh dohody o náhr. škody pri mediácii	31	51	47	59	30

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

4. DOSTUPNÁ ŠTATISTIKA

Graf 1: Štruktúra trestných činov prideľovaných na mediáciu – roky 2019 a 2020

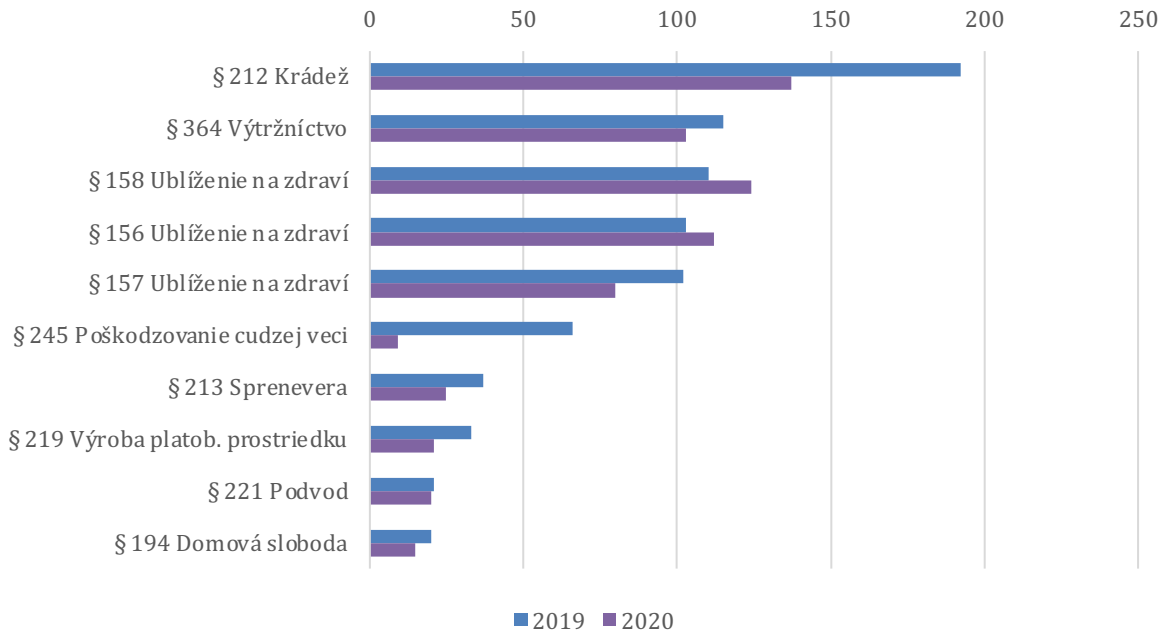

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

Graf 2:
Spôsob vykonania mediácie – rok 2019

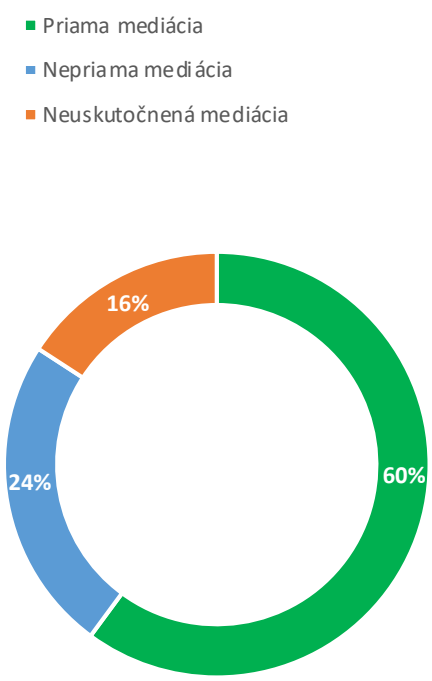

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

Graf 3:
Spôsob ukončenia mediácie – rok 2019

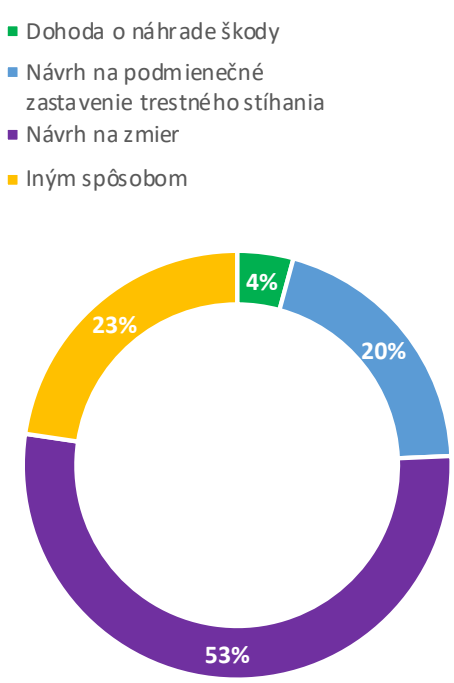

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

Graf 4:
Podnety na mediáciu – rok 2019

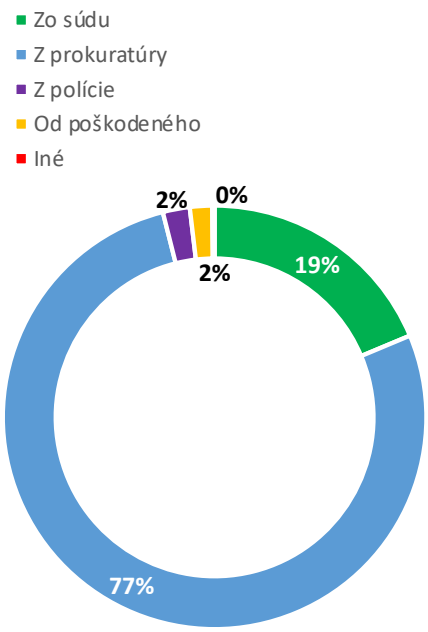

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

Graf 5:
Spôsob vykonania mediácie – rok 2020

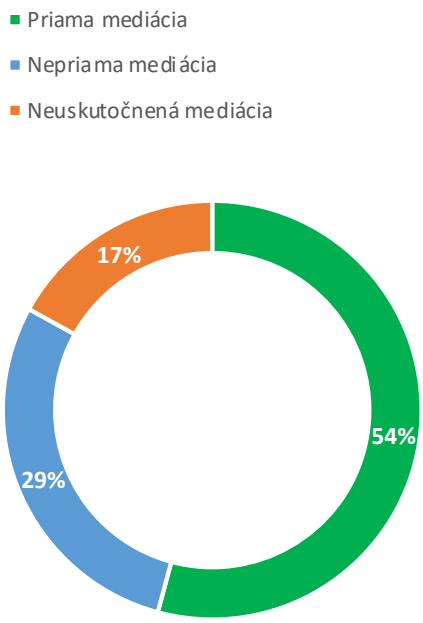

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

Graf 6:
Spôsob ukončenia mediácie – rok 2020

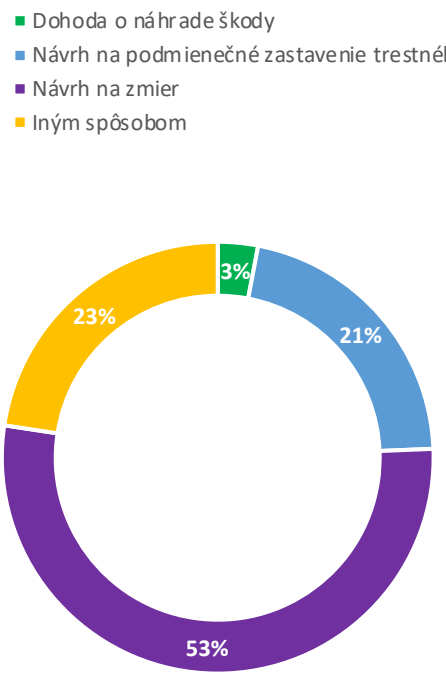

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

Graf 7:
Podnety na mediáciu – rok 2020w

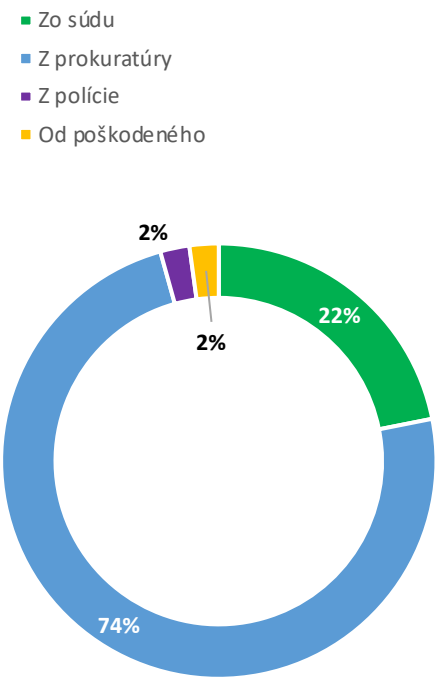

Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti SR.

Graf 8: Výťažok z mediácie, rok 2019 – 2021

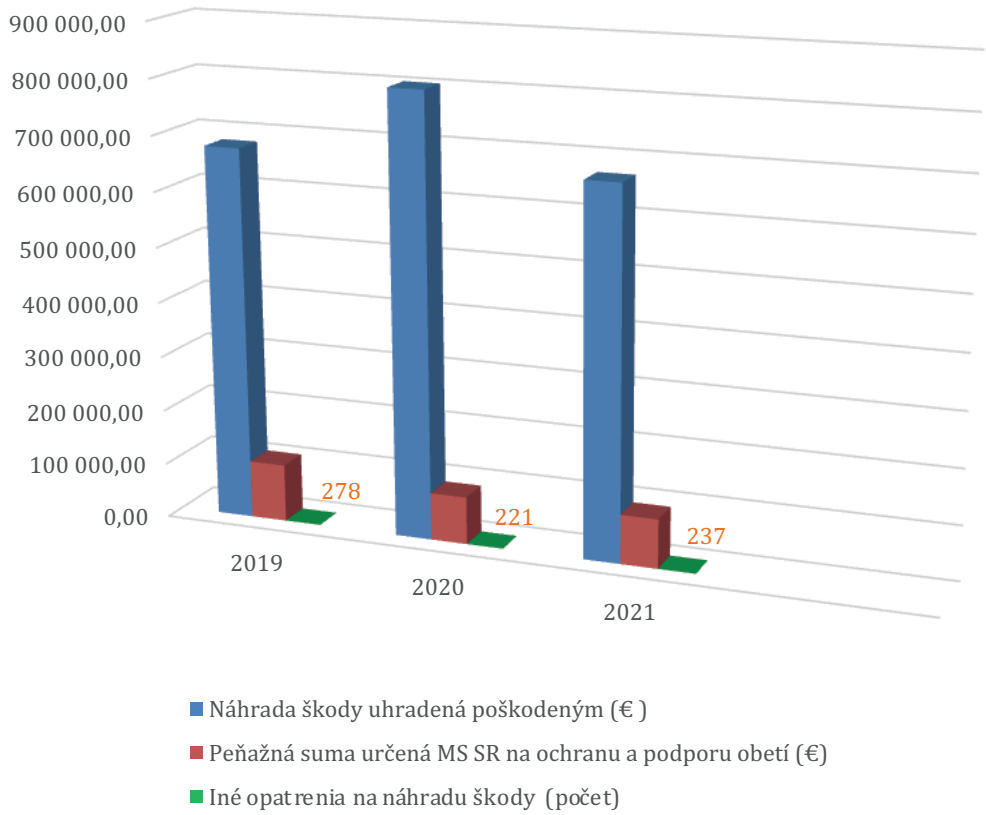

5. VÝSKUM MEDIÁCIE V ŠTÁTE

Prvý „prieskum - výskum“ v oblasti trestnej mediácie bol realizovaný prostredníctvom dotazníkov a interview v rokoch 2007 až 2008. Išlo o kontinuálnu činnosť medzi odborným vzdelávaním so zameraním „na podporu a posilnenie kapacít súdnictva vo vzťahu k trestnej mediácie“. Výsledkom odborného vzdelávania a „výskumu“ zo strany expertov bola aj verifikácia poznatkov, ktoré boli zakomponované do „Záverečnej správy zo dňa 17.07.2009, za prijímajúcu krajinu MS SR a partnerský členský štát Federálne ministerstvo spravodlivosti Belgicka. Prechodný fond 2006 UIBF 2006. Číslo projektu 2006/018 – 175.06.01, SK06/IB/JH/02/TL“. Možno konštatovať, že jednotlivé zistenia a odporúčania odborníkov z Belgicka bola o.i. konštatácia, že **nie je vhodné, aby jeden PaMÚ v podmienkach SR zabezpečoval implementáciu inštitútov probácie aj mediácie.** Tento druh spätnej väzby bol racionálne, odborne a vecne zdôvodnený. Samotná existencia týchto poznatkov ostala len v rovine „status quo“.

V r. 2021 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky s podporou Európskej únie začalo realizovať národný projekt **„Budovanie a posilnenie alternatívneho riešenia súdnych sporov prostredníctvom mediácie a efektívneho využívania nástrojov restoratívnej justície v Slovenskej republike“.**

Cieľom národného projektu je zvýšenie povedomia o **Alternative Dispute Resolution („ADR“) – alternatívnom riešení sporov v trestnej a civilnej oblasti**, pričom nosnou aktivitou národného projektu v trestnej oblasti je posilnenie a zefektívnenie základných princípov restoratívnej

justície a odklonov v trestnom konaní za účelom kvalitnejšieho plnenia úloh v rámci dohľadu nad obvinenými a odsúdenými a mediácie v trestnej oblasti.

Projekt prebieha na okresných súdoch v obvode Krajského súdu Žilina, kde sa zabezpečujú rôzne variácie prideľovania prípadov a ich aplikácia na regionálnej a lokálnej úrovni, napr. jeden mediátor zabezpečuje mediácie na OS Námestovo, OS D. Kubín a OS Ružomberok. Výber jednotlivých modelov je nastavený tak, aby boli použiteľné aj v iných krajoch (SR), kde existujú menšie obvody/súdy. Tento konkrétny **model nám umožňuje zabezpečiť na lokálnej úrovni kvalifikovaný a profesionálny prístup k poškodeným a páchateľom trestných činov**.

Až na základe existujúceho projektu „ADR" bola zrealizovaná **analýza súčasného stavu trestnej mediácie**. Cieľom bolo nastavenie systému „programov restoratívnej justície" a ich implementácia v podmienkach Slovenskej republiky v novej platforme. Súčasne existujúci program „trestnej mediácie" sa prehodnotil, posilnili sa kompetencie – probačného a mediačného úradníka (špecialistu pre trestnú mediáciu) a rozšírili o program „konferencie." Zaužívaná prax bola do značnej miery „resetovaná", nakoľko nie vždy bolo možné konštatovať, že išlo o dobrú prax. Vysporiadanie sa z minulosťou a nastavením nových pravidiel v rámci projektu „ADR" dochádza k prvým mediáciam v trestných veciach, ktoré boli realizované dvoma mediátormi (komediácie), ide o nastavenie systému, pri ktorých trestných veciach je efektívnejšie (vhodnejšie) využívať tento model prístupu. V neposlednom rade sa nastavili aj podmienky a možnosti využívania „supervízie." Ich využiteľnosť v aplikačnej praxi je najčastejšie používaná v zložitejších prípadoch „pred" ale aj „po mediácii," kde získané poznatky sa prezentujú prostredníctvom spoločných metodických stretnutí. Suprevízia počas mediácie bol vykonávaná len vo vzťahu k procesu trestnej mediácie (nestrannosť, neutralita atď.), čo malo pozitívny ohlas najmä zo strany „špecialistov pre trestnú mediáciu."

Cieľom projektu je o. i. bolo konfrontovať súčasný právny rámec a postavenie probačného a mediačného úradníka v procese trestnej mediácie s Odporúčaniami Rady Európy[21]. Ďalšou našou ambíciou bolo jasne a zrozumiteľne pomenovať, zadefinovať oblasť „trestnej mediácie." Možno konštatovať, že odborná, ale aj laická verejnosť najviac inklinuje k tejto definícii: „Mediácia v trestných veciach je alternatívnou a neautoritatívnou formou mimosúdneho riešenia sporov medzi poškodeným a obvineným, jej cieľom je spoločné hľadanie vyhovujúceho a obojstranne uspokojivého riešenia, ktorým sa zmierni alebo zníži aktuálne existujúci konflikt vo vzťahu k spáchanému trestnému činu."

Výslednou propozíciou národného projektu za účelom zlepšenia súčasného stavu bude spracovanie **koncepcie rozvoja probácie a mediácie na Slovensku** s predloženou **reformou** a s **návrhom inštitucionálneho riešenia Probačnej a mediačnej služby Slovenskej republiky**.

21 Odporúčanie Rady Európy č. (99) 19 o Mediácii v trestných veciach. Pozri: postavenie obetí v mediácii (2004), Európske fórum pre služby obetiam, upozorňuje na toto riziko. V prípade odmietnutia účasti zo strany obete odporúčajú ponúknuť páchateľom inú možnosť „restorácie", aj keby to malo byť symbolické gesto.

Graf 9: Počet pridelených mediácií v SR za roky 2006 až 2013

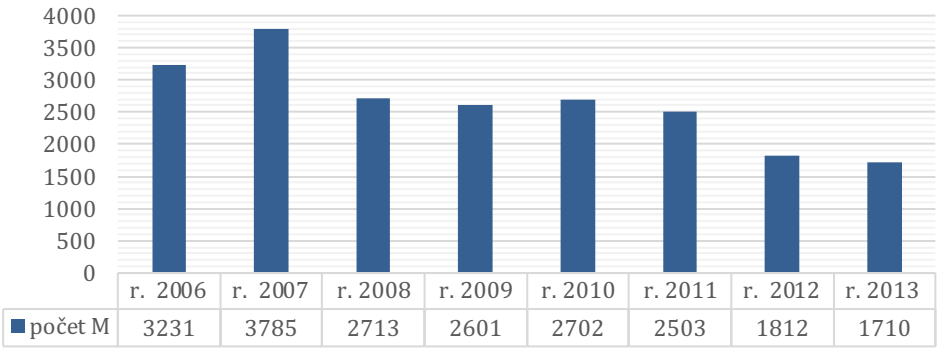

	r. 2006	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r. 2013
počet M	3231	3785	2713	2601	2702	2503	1812	1710

Zdroj: PhDr. Vladimír Cehlár, PhD.

Graf 10: Počet pridelených mediácií v SR za roky 2014 až 2021;
Pozn.: rok 2020 a 2021 - COVID 19

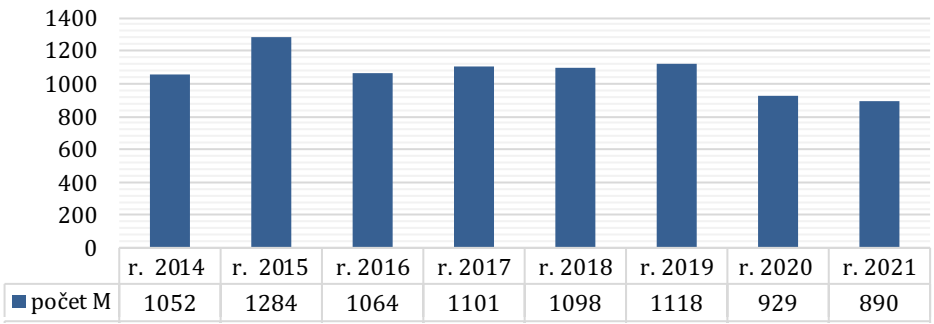

	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2019	r. 2020	r. 2021
počet M	1052	1284	1064	1101	1098	1118	929	890

Zdroj: PhDr. Vladimír Cehlár, PhD. a štatistická ročenka MS SR

Graf 11: Počet pridelených mediácií za obdobie rokov 2018 až 2021 (kraje)

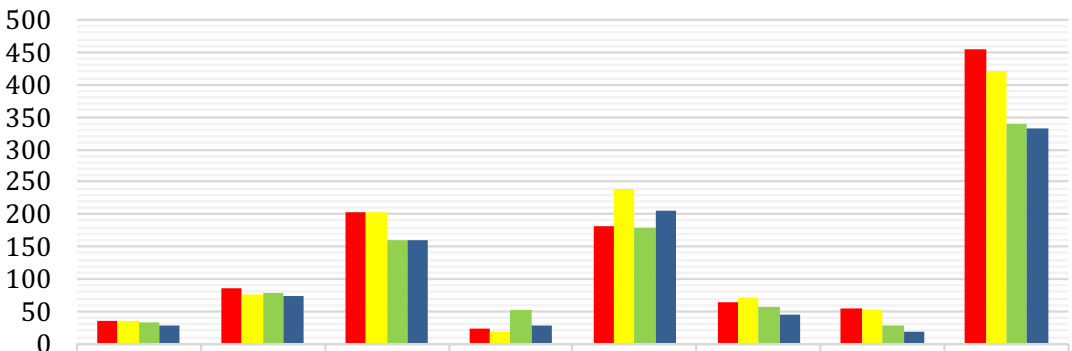

	BA kraj	BB kraj	KE kraj	NR kraj	PO kraj	TN kraj	TT kraj	ZA kraj
2018	36	85	203	23	182	63	54	454
2019	36	77	203	19	239	72	52	420
2020	33	78	160	52	178	56	28	339
2021	28	74	159	28	206	44	19	332

Zdroj: PhDr. Vladimír Cehlár, PhD.

6. VÝZVY A POTREBA SYSTÉMOVÝCH ZMIEN

V súčasnosti zabezpečuje výkon probácie a mediácie na celom území SR 81 probačných a mediačných úradníkov, čo pri dlhodobom stave počtu živých prípadov na úrovni cca 12 000 predstavuje v priemere pomer 148 prípadov na 1 zamestnanca. Ak má štát záujem o rozvoj, rozšírené využitie v trestnom konaní a trvalo udržateľné poskytovanie mediácie, resp. ďalších restoratívnych nástrojov, je nevyhnutné vysporiadať sa prioritne s deficitom v kapacitách, najmä personálnych.

Graf 12: Probácia v EU – počet klientov v r. 2019

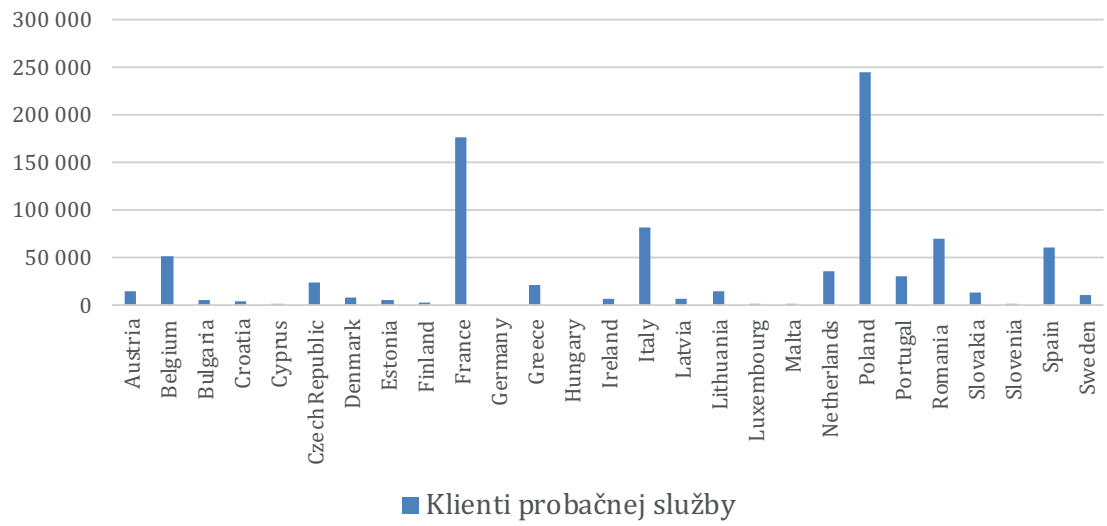

Zdroj: Council of Europe - https://wp.unil.ch/space/space-ii/annual-reports/

Graf 13: Probačné služby v EU – personálne zabezpečenie 2019

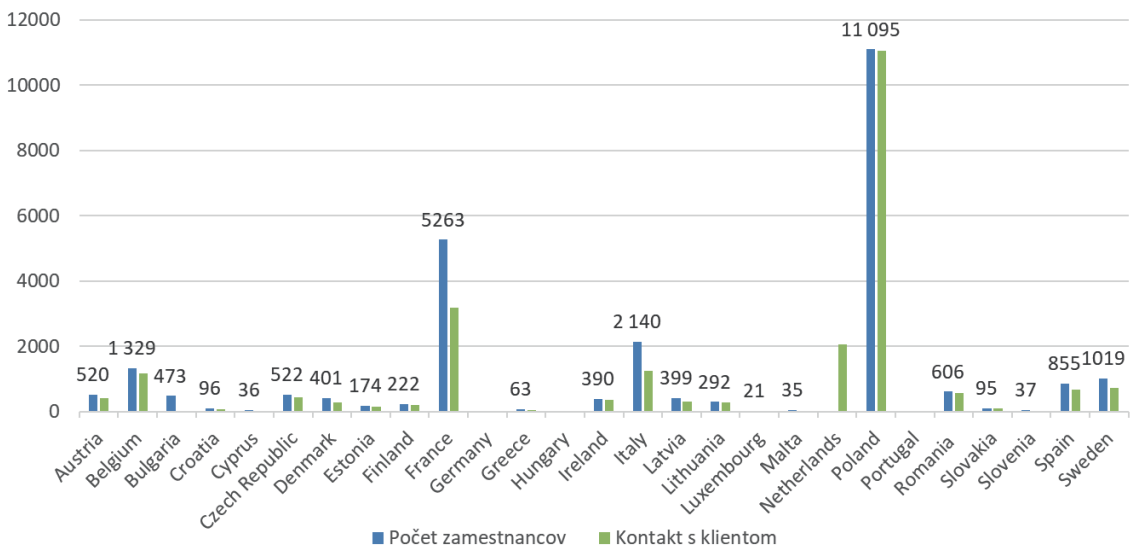

Zdroj: Council of Europe - https://wp.unil.ch/space/space-ii/annual-reports/

Graf 14: Probačné služby v EU – personálne zabezpečenie 2019

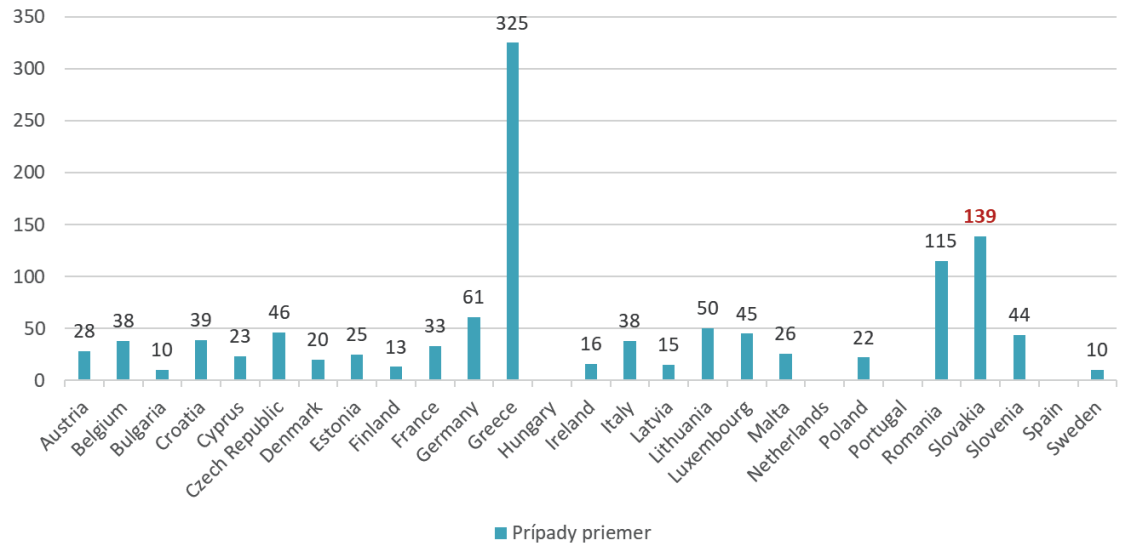

Zdroj: Council of Europe - https://wp.unil.ch/space/space-ii/annual-reports/

Ak zároveň v prostredí trestnej politiky v SR má mediácie postavenie „doplnkového“ nástroja pre vymedzenú kategóriu „nezávažných“ trestných vecí (bez ohľadu na faktický záujem a potreby poškodenej osoby), **možno pochybovať o dosahovaní a napĺňaní cieľov, na ktoré reaguje európska legislatíva – Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012**, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV alebo Odporúčanie CM/Rec (2018)8 Výboru ministrov členským štátom o restoratívnej justícii v trestných veciach.

Ako nevyhnutné preto možno pre prostredie v SR definovať nasledovné zmeny:

- vybudovanie dostatočných, tzn. primeraných kapacít pre plnohodnotné poskytovanie dotknutých služieb (odbremenenie oblasti mediácie od negatívnych dopadov organizácie probácie),
- štrukturovanie a špecializácia vybavovania agendy a profesionalizovanie kapacít a procesov – oddelenie a špecializácia výkonu probačných činností a mediácie,
- príprava a vytvorenie legislatívneho a materiálneho prostredia pre napĺňanie cieľov definovaných v aktoch EÚ a Rady Európy:
- dostupnosť mediácie pre každú poškodenú osobu
- využitie mediácie v trestných veciach všeobecne bez skúmania a aplikovania kritéria závažnosti
- dostupnosť mediácie vo všetkých fázach trestného konania, tzn. napr. po odsúdení v období výkonu uloženej sankcie.
- Pri aplikácii programov restoratívnej justície sa primárne zamerať na mladistvých páchateľov a páchateľov blízkych veku mladistvých, a to v súlade s programovým vyhlásením vlády ako aj panelových diskusií 14. kongresu OSN, ktoré považujú mediáciu za najefektívnejší prvok restoratívneho súdnictva z hľadiska prevencie recidívy mladých ľudí,
- Priame organizačné riadenie.

www.restorativni-justice.cz
www.justice.gov.sk